

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ СВІТОВОЇ КРИЗИ

Денисенко М.П., докт.екон.наук, професор
Воронкова Т.Є., канд.екон.наук, професор
КНУТД, м.Київ

Готельна індустрія є однією з найпривабливіших сфер для бізнесу. Світове готельне господарство на сьогоднішній день налічує близько 400 тис. комфортабельних готелів з більше ніж на 30 млн місць. Світовий досвід свідчить, що готельне господарстві, розвивається достатньо швидкими темпами. У середньому за рік світовий готельний фонд збільшується на 3–5%.

Розвиток готельно-ресторанного бізнесу в Україні є одним з перспективних напрямів національної економіки. В Україні для обслуговування туристів використовувалось близько 3162 підприємств готельного господарства різних форм власності з загальною одноразовою місткістю 567,3 тис. місць. Спостерігається збільшення темпів росту підприємств готельного господарства в середньому на 44,5%, що свідчить про динамічний розвиток галузі.

Проте, готельна індустрія, як і будь-який інший бізнес, в сучасних умовах зазнає низку істотних проблем, пов'язаних як із світовою економічною кризою, так і нестабільною політичною обстановкою. Суттєвим негативним чинником, який кардинально ускладнив ситуацію на світовому та українському готельному ринку, стала пандемія коронавірусу. Це спричинило прийняття світовою спільнотою карантинних заходів, які супроводжуються закриттям державних кордонів та авіасполучення, обмеженням можливості пересування всередині кожної країни й України, у тому числі, як між регіонами так й окремими територіями, що унеможлиблює розвиток різних видів туризму і готельного бізнесу.

Результати аналітичного дослідження оцінок провідних готельєрів щодо поточного стану готельного бізнесу в Україні й перспектив його відновлення після кризи, дозволили зробити наступні висновки.

У зв'язку із ситуацією, що склалася, спостерігається суттєве погіршення показників діяльності всього готельного бізнесу, що обумовлено, в першу чергу з відмовою гостей від бронювання як групових турів, так й сектора бізнес-тревел, особливо у готелях, розміщених у невеликих містах поза потоками бізнес-трафіка.

За експертними оцінками до 40% готелів в Україні вже напочатку карантинних заходів є повністю закритими або здійснювали діяльність в суттєво обмеженому режимі. За цей період збитки в готельному бізнесі становлять десятки мільйонів гривень, причому найбільші втрати припадають на п'яти зіркові готелі – до восьми мільйонів гривень.

До найсуттєвіших проблем діяльності підприємств готельного бізнесу можна віднести як падіння доходів внаслідок відсутності клієнтів, так й поява

касових розривів. Як відомо, касовий розрив виникає внаслідок відставання термінів надходження доходів до бюджету готелю від термінів їх витрачання. Тобто відбувається тимчасова відсутність грошових коштів, необхідних для фінансування поточних витрат.

В результаті багато підприємств готельного господарства вимушені відправляти персонал у неоплачувану відпустку, призупиняти рекламні кампанії, різко скорочувати операційні витрати. Ситуація погіршується невизначеністю термінів ізоляції населення як всередині України, так й за її межами.

В найбільш сприятливому положенні залишаються сезонні готелі, які розміщені біля моря в силу того, що навіть за звичайного трафіка вони починають працювати з травня-червня, хоча за сучасних умов він може бути значно відтермінований.

Наразі підвищений попит прогнозується на окремо розміщені готельні об'єкти Карпатського регіону, розраховані на сімейний відпочинок. Проте, негативну роль може зіграти відсутність коштів у більшості населення після закінчення карантину, зважаючи на те, що витрати на відпочинок не є першочерговою потребою людини.

Особливість готельного бізнесу полягає у достатньо високих показниках рентабельності (40-60%) та коротких термінах консервації та розконсервації об'єктів (7-10 днів). Це може обумовлювати більш «м'який» вихід з кризи підприємств готельного господарства порівняно з підприємствами інших бізнесів.

Серед першочергових інституційних заходів, які дозволять відновити готельний бізнес, є наступні:

- відміна туристичного збору;
- зниження ПДВ для підприємств готельного бізнесу до 10% (або відміна його на період кризи);
- впровадження безвідсоткових кредитних програм;
- відтермінування сплати кредиту (тіла кредиту та його відсотків);
- податкові кредити для інвесторів на 3-5 років на оренду готельних комплексів та землі.

Основними напрямками перебудови готельного бізнесу в після кризовий період повинні стати заходи щодо збільшення обсягів продажів внаслідок формування нових готельних продуктів, удосконалення цінової політики, а також впровадження антикризових заходів щодо оптимізації операційних витрат.

Після кризи можуть швидко відновитися лише ті готелі, які впроваджуватимуть нові технології ведення бізнесу й комунікацій з наявними (внаслідок сучасних програм лояльності) й потенційними споживачами.